FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 12/8013 Arkiv sakID.: 12/1185	Saksbehandler: Even Ediassen	
Sluttbehandlede vedtaksinnstans: Kommunestyre			
Sak nr.: 141/12 153/12	FORMANNSKAP KOMMUNESTYRE		Dato: 24.09.2012 04.10.2012

STRATEGIDOKUMENT MINERALUTVINNING SULITJELMA

Vedlegg: Prosjektbeskrivelse næringsutviklingsprosjekt 14 september 2012
Rapport fra forstudie 5 september 2012

Sammendrag:

Formannskapet har vedtatt å utvikle et strategidokument som skal fremlegges kommunestyret til behandling høsten 2012. Formannskapet har i sak 116/12 bevilget kr 100 000,- til arbeidet som er utført av Bedriftskompetanse AS.

Saksopplysninger:

I samarbeide mellom Fauna KF, Bedriftskompetanse og rådmannen er det utarbeidet en forstudie knyttet til muligheter og utfordringer når det gjelder mineralske ressurser i Fauske. Arbeidet har vært svært interessant for alle som har deltatt og har gitt kommunen et godt innsyn i et fremtidig spennende næringsområde. Rådmannen har tatt som utgangspunkt i arbeidet at prosjektet skulle ha et helhetlig perspektiv, dvs at fokus ikke bare ble Sulitjelma og kobber. Når nå forstudien foreligger beskriver den muligheten for kommunen som helhet hvilket er viktig.

Saksbehandlers vurdering:

Rådmannen er av den oppfatning at Fauske kommune bør fortsette det systematiske og langsiktige arbeidet for dette viktige næringsområdet. For kommunen blir det viktig å støtte både utvikling av nye muligheter, men også understøtte nåværende virksomhet innenfor mineral. Fauske kommune bør søke et nærmere samarbeide med ikke minst Nordland Fylkeskommune, men også de ulike fagmiljø innenfor mineral. Fauske kommune har fått en svært god tilbakemelding på det arbeidet som er gjort i forstudien, og ikke minst at vi som kommune har grepet tak i området.

FORSLAG TIL INNSTILLING:

Det etableres et hovedprosjekt over 3 år (jfr vedlagte prosjektplan) hvor hovedhensikten er å utvikle mineralvirksomheten i Fauske kommune, herunder spesielt løse utfordringene knyttet til ny virksomhet i Sulitjelma.

Det legges frem egen sak til formannskapet et budsjettforslag til et slikt prosjekt, herunder hvordan prosjektet finansieres.

Kommunestyret delegerer til formannskapet å iverksette prosjekt så snart formannskapet har behandlet og godkjent budsjettet.

FOR-141/12 VEDTAK- 24.09.2012

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:
Det etableres et hovedprosjekt over 3 år (jfr vedlagte prosjektplan) hvor hovedhensikten er å utvikle mineralvirksomheten i Fauske kommune, herunder spesielt løse utfordringene knyttet til ny virksomhet i Sulitjelma.

Det legges frem egen sak til formannskapet et budsjettforslag til et slikt prosjekt, herunder hvordan prosjektet finansieres.

Kommunestyret delegerer til formannskapet å iverksette prosjekt så snart formannskapet har behandlet og godkjent budsjettet.

Even Ediassen
Rådmann

Utskrift sendes:
Rådmannen til videre
forføyning

MINERALSKE RESSURSER I FAUSKE

Prosjektbeskrivelse næringsutviklingsprosjekt 14. september 2012

1. Utgangspunkt

- Fauske har betydelige mineralske ressurser og lange tradisjoner for næringsvirksomhet basert på slike
- Muligheter og utfordringer knyttet til mineralske ressurser (spesielt Sulitjelma) er en del av dagens politiske debatt i kommunen
- Det pågår utviklingstiltak knyttet til mineralske ressurser i Fauske i regi av næringsaktører
- Fauske kommune er en viktig aktør i dette bildet med hensyn til tilrettelegging og reguleringer
- Fauske kommune ønsker å ta en aktiv rolle for utvikling av bergverkssektoren

Den globale etterspørselen etter malm, metaller og mineraler øker raskt, og prisutviklingen er gunstig. Samtidig er situasjonen at Europa som bruker 20 % av verdens mineralressurser, selv kun produserer 3 %. Dette har ført til at EU arbeider aktivt for å få økt utvinning i Europa, og i denne forbindelse kommer med en egen mineralmelding i 2012. Også i Norge ønsker myndighetene å legge til rette for økt utvinning av mineralske ressurser, og også her arbeides det med en mineralmelding. Mineralsektoren fremheves nå som et sentralt område i nordområdesatsingen.

Nordland er et av de viktigste mineralfylkene i Norge, og Fauske har noen av de viktigste mineralske ressursene i fylket. Fauske kommune ønsker derfor i samarbeid med Nordland fylkeskommune og andre ressursmiljøer å styrke tilretteleggingen for næringsutvikling med utgangspunkt i mineralske ressurser i Fauske. Samtidig skal dette arbeidet skje innenfor et helhetsperspektiv som også ivaretar andre interesser knyttet til samfunnsutvikling, miljømessige hensyn og annen næringsvirksomhet.

Som grunnlag for disse arbeidene har Fauske kommune gjennomført en forstudie som har hatt følgende mål:

- Få en enkel presentasjon av viktig grunnlagsinformasjon
- Utvikle et nettverk som kan brukes i videre arbeider
- Utarbeide en prosjektplan for videre arbeider

Forstudien trekker blant annet fram følgende muligheter for Fauske:

- Ny kobberproduksjon i Sulitjelma – som har en av de største forekomstene i Skandinavia
- Draget over Fauskeeidet – dolomitt, marmor
- Legge til rette for bedre kartlegging av forekomstene og bruk av ny teknologi i denne forbindelse
- Konkretisere mineralnæringens behov knyttet til fremtidig arealplanlegging
- Bidra til koblinger for å øke ringvirkningene (underleverandører, skoleverk etc.)
- Posisjonere og utvikle Fauske som ressurs i et Nordlandsperspektiv, utvikle samarbeid med Nordland fylkeskommune
- Styrke kunnskapene om mineralnæringen og muligheter og utfordringer knyttet til denne hos nøkkelpersoner i kommunen – både hos politikere og administrasjon

Forstudien trekker også fram noen utfordringer:

- Få et planverk som tilrettelegger for næringsutvikling innenfor en helhetlig bærekraftig ramme og ivaretaking av ulike interesser
- Få fram et opplegg for god og effektiv saksbehandling av søknader
- Få avklaringer mht gammel forurensningsproblematikk som skal løses av staten, slik at dette ikke hindrer eventuell ny drift i Sulitjelma
- Bli en enda bedre døråpner og diskusjonspartner for bedrifter
- Utvikling av infrastruktur, investere i infrastruktur som er en del av langsiktige prosesser

Ressurser i Fauske

KOBBER OG SINK
- Sulitjelma
- Drift 1887-1991 (kobber, sink, svovel)
- På det meste 1.750 ansatte (1913)
- Viktig grunn til at Fauske ble egen kommune
- Har forurensingsproblemer etter tidligere gruvedrift
- 2 aktører arbeider med kartlegging av forekomster og tilrettelegging for eventuell ny drift
- Eventuell ny drift er ikke relevant før på 2020-tallet
- Vil kreve investeringer på flere 100 mill. NOK

DOLOMITT
- Finnes i store deler av kommunen, følger samme drag som marmorforekomstene
- I dag er det kun drift i nabokommunen Sørfold i regi av Hammerfall Dolomitt som inntil 2003 også drev på marmor og dolomitt i Løvgavlen i Fauske (er i dag reservebrudd)
- Store og gode forekomster også i Fauske, lokal transport og beliggenhet ved boligfelt er flaskehalser

MARMOR
- Fauske har den mest kjente marmorforekomsten i Norge
- Finnes i store deler av kommunen
- Drift siden 1895
- På 1930-tallet 150 ansatte
- Nøkkelbedriften Ankerske ble i 1999 delt i to – fabrikk og steinbrudd, begge med nye eiere
- I dag er det bare Koloritt AS på Leivset som tar ut marmor

SAND, GRUS OG PUKK
- Flere forekomster
- Er ingen «eksportartikkel» for Fauske i dag
- Viktig ressurs for infrastrukturen i Fauske

FAUSKE KOMMUNE — Folkehelsekommunen der alle trives

Rapporten fra forstudien inneholder også annen bakgrunnsinformasjon som denne prosjektplanen bygger på. For ytterligere bakgrunnsinformasjon vises derfor til vedlagte rapport.

2. Mål

Med utgangspunkt i forstudien ønsker Fauske kommune å gjennomføre et 3-årig utviklingsprosjekt som skal ha følgende overordnede mål:

- Få økt verdiskaping innen næringslivet i Fauske med utgangspunkt i mineralske ressurser i og utenfor Fauske kommune
- Utvikle et nært samarbeid med Nordland fylkeskommune om videre næringsutvikling basert på mineralske ressurser i Fauske
- Få en best mulig kartlegging av mineralske ressurser i Fauske
- Styrke Fauske kommune som tilrettelegger for næringsutvikling basert på mineralske ressurser

Følgende delmål vil være sentrale:

- Innhenting av erfaringer og innspill fra andre mineralkommuner og ressursmiljøer
- Få avklaringer knyttet til forurensingsproblematikk i Sulitjelma
- Styrke Fauske kommune som medspiller for næringsaktører som arbeider med mineralske ressurser – både som diskusjonspartner, døråpner, i forbindelse med saksbehandling og i form av kommunalt planverk
- Styrke samspillet mellom aktører i Fauske og ressursmiljøer regionalt og nasjonalt
- Utarbeiding av et strategidokument med utgangspunkt i Fauske kommunes oppgaver og roller

3. Rammer og begrensninger

Prosjektet skal initiere og gjennomføre tiltak og prosesser for å nå målene som er beskrevet ovenfor. Det legges opp til en omfattende dialog både med aktører i Fauske og med eksterne ressursmiljøer.

4. Organisering

Formell prosjekteier vil være Fauske kommune med rådmannen som prosjektansvarlig. Formannskapet vil være styringsgruppe, mens prosjektledelse avklares i dialog med Fauna KF.

5. Prosjektaktiviteter

HVA	Aktivitet	Kommentarer
1	Tilrettelegge for gjennomføring av prosjekt	▪ Utarbeiding av prosjektplan ▪ Avklaring av finansiering ▪ Etablering av prosjektorganisasjon
2	Bearbeiding av rapport fra forstudien	▪ Utarbeiding av interessentanalyse ▪ Konkretisering av samarbeidsmuligheter med Nordland fylkeskommune ▪ Konkretisering av forurensingsmessige forhold og utfordringer ▪ Konkretisering av muligheter for Fauske ▪ Konkretisering av viktige utfordringer for Fauske kommune
3	Innhenting av innspill og erfaringer fra andre	▪ Gjennomføring av studiebesøk til NGU, Direktoratet for mineralforvaltning og andre mineralkommuner med spesiell relevans for Fauske for å få innspill og erfaringer ▪ Deltakelse på Geo-Nor konferansen i Mo i Rana 31.01.-01.02. 2013 ▪ Gjennomføring av arbeidsseminar i Fauske med utgangspunkt i bearbeiding av forstudien samt innspill fra eksterne ressurspersoner
4	Forurensing Sulitjelma	▪ Få avklaringer mht gammel forurensningsproblematikk som skal løses av staten, slik at dette ikke hindrer eventuell ny drift i Sulitjelma
5	Bedre ressurs-kartlegging	▪ Få iverksatt best mulig ressurskartlegging av mineralske ressurser i Fauske
6	Tilrettelegging for næringsaktører mineralske ressurser	▪ Utvikle dialogen med næringsaktører knyttet til o Kobber/sink o Dolomitt o Marmor ▪ Konkretisering og gjennomføring av tiltak i samarbeid med disse
7	Tilrettelegging for underleverandører og andre kompetanse-miljøer	▪ Kartlegging av eksisterende og potensielle underleverandører i Fauske til mineralsk industri på Nordkalotten ▪ Vurdering av muligheter for andre kompetansemiljøer (bl.a. skolesektoren) ▪ Oppfølgingstiltak i samarbeid med disse
8	Arealplanlegging	▪ Konkretisering av mineralnæringens behov knyttet til fremtidige arealer ▪ Utarbeiding av ny arealplan for Fauske
9	Utviklingstiltak i Fauske kommunes organisasjon	▪ Involvering av politisk ledelse og administrativt nøkkelpersonell i arbeidsprosessen ▪ Få fram et opplegg for god og effektiv saksbehandling av søknader
10	Strategidokument for Fauske kommune	▪ Dokument som tar utgangspunkt i muligheter og utfordringer fra et kommunalt ståsted, og konkluderer med strategiske valg i et langsiktig tidsperspektiv – bl.a.: o Mål sett fra Fauske kommune o Oppgaver hvor kommunen er pådriver – inklusive utvikling av infrastruktur o Oppgaver hvor kommunen er medspiller o Samarbeid med næringsaktører, myndigheter, virkemiddelapparat og andre miljøer ▪ Strategien legges fram for vedtak i kommunestyret

11	Forankring og involvering	▪ Gjennomføring av møteplasser ▪ Andre informasjonstiltak
12	Prosjektledelse	▪ Løpende styring og videreutvikling av prosjektet ▪ Utarbeiding av reviderte prosjektplaner for 2014 og 2015 ▪ Rapportering

6. Kritiske suksessfaktorer og kvalitetssikring

Kritiske suksessfaktorer for å lykkes med prosjektet vil være:

- Prosjektet må disponere tilstrekkelige økonomiske ressurser
- Prosjektet må ha en prosessrettet arbeidsform med bred involvering av aktører i og utenfor Fauske

Kvalitetssikring ivaretas gjennom møtene i styringsgruppen.

7. Økonomi

Kostnader	2013	2014	2015	Sum
Prosjekt-/prosessledelse				
Arbeider ved Fauske kommune og andre aktører				
Studiebesøk				
Reiser/møter - prosjektledelse				
Arbeidsseminarer og andre møteplasser				
Innkjøp av faglig bistand				
Annet/uforutsett				
Sum				

Finansiering	2013	2014	2015	Sum
Arbeider ved Fauske kommune og andre aktører				
Innbetalinger ved Fauske kommune				
Tilskudd Nordland fylkeskommune				
Sum				

8. Oppsummering

Fauske kommune har noen av de viktigste mineralforekomstene i Nordland. Det prosjekt som her er beskrevet, vil gjøre det mulig for Fauske kommune å forvalte og bidra til å utvikle disse ressursene på en måte som ivaretar interessene til befolkning og næringsliv både i Fauske og ellers i Nordland.

Vedlegg: Rapport fra forstudie 5. september 2012.

MINERALSKE RESSURSER I FAUSKE

MULIGHETER OG UTFORDRINGER

Rapport fra forstudie 5. september 2012

FAUSKE KOMMUNE

Folkehelsekommunen der alle trives

Innhold

1. Prosjektets bakgrunn
2. Mål
3. Om mineralske ressurser
4. Bransjen i dag
5. Lokale og nasjonale kompetansemiljøer
6. Ressurser i Fauske
7. Aktører og interessenter
8. Resultater og konklusjoner fra forstudien
9. Videre arbeider

1. Prosjektets bakgrunn

- Fauske har betydelige mineralske ressurser og lange tradisjoner for næringsvirksomhet basert på slike
- Muligheter og utfordringer knyttet til mineralske ressurser (spesielt Sulitjelma) er en del av dagens politiske debatt i kommunen
- Pågående utviklingstiltak i regi av næringsaktører
- Fauske kommune er en viktig aktør i dette bildet mht tilrettelegging og reguleringer
- Fauske kommune ønsker å ta en aktiv rolle for utvikling av bergverkssektoren

Gjennomføring

FASE 1 – FORSTUDIE

- Fremskaffe og systemati-sere grunnlagsinformasjon
- Bygge nettverk
- Beskrive hvordan jobbe videre

FASE 2 – KONKRETISERING OG IVERKSETTING

- Arbeidsprosess for å bearbeide og videreutvikle arbeidene fra forstudien
- Skape bred involvering
- Gjøre strategiske valg
- Konkretisere og iverksette tiltak
- Strategidokument som skal vedtas av Fauske kommune

Arbeidsgruppe forstudie:

- Rådmann Even Ediassen, Fauske kommune
- Daglig leder Kristian Amundsen, Fauna
- Seniorrådgiver Viggo Hagan, Bedriftskompetanse

2. Mål

Forstudien skal resultere i følgende:

- Enkel presentasjon av viktig grunnlagsinformasjon
- Et nettverk som kan brukes i videre arbeider
- En prosjektplan for neste fase - strategifasen

3. Om mineralske ressurser (kilde NGU)

- Et moderne samfunn kan ikke klare seg uten mineraler og andre geologiske ressurser. I snitt bruker hver nordmann 10 til 15 tonn mineraler årlig.
- Mineralske ressurser omfatter blant annet jern til stålindustrien, kalkstein til bruk i papir, pukk til veier, sand til betong, naturstein til fasader og gulv, eller kull som energi og i metallurgisk industri.
- Den norske bergindustrien omsetter mineralske råstoffer for over elleve milliarder kroner. Over 60 prosent av produksjonen ender utenlands.
- Det er langs kysten i distriktene verdiene i stor grad skapes. De viktigste fylkene etter omsetning er Møre og Romsdal, Rogaland, Nordland, Vestfold og Finnmark.
- NGU har anslått at det finnes mineralske ressurser i Nord-Norge til en førstehåndsverdi på nærmere 1.500 mrd. NOK.

Om mineralske ressurser (kilde NGU)

- **Naturstein** er en fellesbetegnelse på bergarter som kan deles opp til plater, blokker og emner av forskjellig slag. De kan benyttes til blant annet kledning av gulv, vegg og tak, murstein og gravmonumenter. Naturstein er mye - fra den mest eksklusive marmor til skifer og "gråstein" i tørrmurer. Naturstein er det eldste byggematerialet vi kjenner til.
- **Industrimineraler** er fellesbetegnelse for ikke-metalliske mineraler og bergarter som har industriell anvendelse på grunn av sine fysiske og kjemiske egenskaper. Industrimineraler har en enorm spredning i bruksområder i dagens samfunn, og Norge produserer en rekke av dem. I 2006 ble det produsert 11,17 millioner tonn industrimineraler i Norge, til en verdi av 2,888 milliarder kroner. I 2007 økte produksjonen til 12,32 millioner tonn.
- **Metalliske mineraler** inneholder metaller. Metaller defineres kjemisk som elementer/grunnstoff som lett avgir elektroner (danner positive ioner), og danner metallbindinger. En enklere definisjon er at metaller er skinnende, duktile (myke og bøyelige), smibare og gode elektriske ledere. Når en snakker om forekomster av metalliske mineraler bruker en ofte ordet *malm*. Men for at en forekomst skal kunne defineres som en malm må det være en naturlig forekommende, økonomisk brytbar konsentrasjon av et mineral som kan brukes til metallfremstilling.
- **Sand, grus og pukk** er mineralske byggeråstoffer som etter bearbeiding nyttes til konstruksjonsformål som veger, jernbanetraseer, boliger og annen virksomhet i tilknytning til bygge- og anleggsvirksomheten.
- For mer informasjon se http://www.ngu.no/no/hm/Georessurser/

4. Bransjen i dag

- Domineres av få og store internasjonale aktører (fra bl.a. Kina, India, Australia, Canada)
- Godt marked - gode priser i dag, gode utsikter fremover
- Kina er en meget aktiv strategisk aktør
- Europa forbruker 20 % av verdens mineralressurser, men produserer selv bare 3 %
- EU arbeider aktivt for økt utvinning i Europa, kommer med egen mineralmelding i 2012

- Begrenset antall fagmiljøer
- Svært kapitalkrevende
- Lang tid fra investeringer må gjøres til inntektene kommer
- Spesielle krav til investorer mht ressurser og langsiktighet – og til myndighetene, spesielt på metallsiden (kobber, bly, sink etc.)

- Motstridende interesser mht arealbruk
- Spesielle utfordringer mht forurensinger
- Nasjonale og lokale myndigheter har viktige tilretteleggingsfunksjoner

Norge

Du er her: regjeringen.no / Utenriksdepartementet / Informasjons-kampanjer / Nordområdeportalen / Næringsutvikling og verdisk... / Mineralutvinning

Mineralutvinning

Den globale etterspørselen etter malm, metaller og mineraler øker raskt. Regjeringen vil derfor kartlegge de norske mineralressursene i nord, som kan gi grunnlag for næringsutvikling og verdiskaping gjennom ny gruvedrift.

Regjeringen vil presentere en egen strategi for mineralnæringen i 2012. Strategien vil se på rammebetingelsene for mineralnæringen og mineralpolitikken med et nasjonalt perspektiv. Videre vil regjeringen utvikle kontakten med Finland og Sverige for å se regionen i et samlet perspektiv, blant annet når det gjelder infrastruktur og kompetanseutvikling. Det er også et potensial for samarbeid med Russland innen mineralutvikling. Utvinning av malm- og mineralressursene i nord er også tema under de norske formannskapsperiodene i Barentsrådet og Nordisk Ministerråd. I tillegg vil temaet reflekteres i Den nordlige dimensjons partnerskap for logistikk og transport.

Rekordomsetning i bergindustrien

18. juni 2012

Bergindustrien hadde rekordstor omsetning i Norge i fjor. 833 norske bedrifter fikk til sammen 12,4 milliarder inn i kassaapparatene. Det er mer enn halvannen milliard mer enn året før. 60 prosent av produksjonen ble eksportert ut av landet.

Den norske bergindustrien vokser, viser ferske tall fra NGU og Direktoratet for mineralforvaltning. De harde fakta forteller at det i 2011 var 6.039 årsverk knyttet til de 833 bedriftene i bergindustrien. Til sammen ble det tatt ut mineraler på mer enn 1.100 steder rundt om i landet.

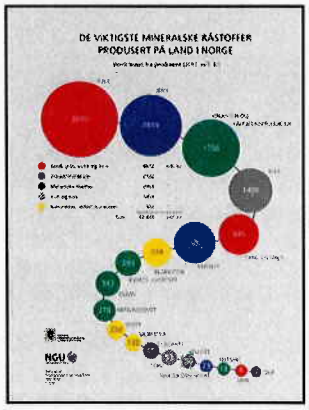

Jern og pukk øker mest

Jern og pukk er de to produktene som øker mest siste år. Jern har hatt stor økning i etterspørselen både fra Europa og Kina, mens det i pukkindustrien er økt etterspørsel både nasjonalt og fra Eurpoa for øvrig.

13 tonn per person

Bergindustrien omfatter alle bedrifter som lever av å ta ut og bearbeide mineraler og bergarter fra fast fjell eller løsmasser. Disse mineralske råstoffene er en nødvendighet som inngår i hverdagen din og min. Fordelt på antall personer i landet, viser statistikken at alle nordmenn "brukte" 13 tonn mineralske råstoffer i gjennomsnitt forrige år.

Distriktsnæring

Arbeidsplassene i bergindustrien er i stor grad langs kysten. Det gjør derfor næringa til en viktig distriktsnæring.

- Hver sysselsatt i bergverksnæringa gir indirekte fire sysselsatte i infrastrukturen, altså et samlet tall på om lag 30.000 sysselsatte. Tar vi med foredlingsinsdustrien er det totale antall sysselsatte mellom 150.000 og 200.000, sier forsker Peer-Richard Neeb (bildet) ved NGU.

Ulike faser - utdrag fra veileder til mineralloven

Fase	Kommentarer
Lete-rett	• Retten til å lete etter mineralske forekomster. • Hovedregelen er at enhver kan lete fritt etter statens mineraler og grunneiers mineraler. • Enkelte områder er likevel unntatt.
Under-søkelses-rett	• Rett til å undersøke etter mineralske forekomster. • For å undersøke etter statens mineraler kreves tillatelse fra Direktoratet for mineralforvaltning, mens tiltakshaver må inngå avtale med grunneier dersom vedkommende ønsker undersøkelsesrett til grunneiers mineraler. • Dersom det ikke blir inngått en frivillig avtale mellom partene, må tiltakshaveren søke direktoratet om samtykke til ekspropriasjon. • En undersøkelsesrett til statens mineraler varer i 7 år. Direktoratet for mineralforvaltning kan etter søknad forlenge undersøkelsesretten med inntil 3 år. For å få forlengelse må søkeren sannsynliggjøre at undersøkelsene ikke kan bli fullført innen de første 7 årene på grunn av ekstraordinære forhold som ikke skyldes søkeren.
Utvinnings-rett	• En utvinningsrett er en rett til å utnytte de mineralske forekomstene. • For utvinningsrett til statens mineraler kreves tillatelse fra Direktoratet for mineralforvaltningen, mens tiltakshaver må inngå avtale med grunneier dersom vedkommende ønsker en utvinningsrett til grunneiers mineraler. • En utvinningsrett opphører når driftskonsesjon ikke er gitt innen ti år etter at utvinningsrett ble tildelt. For uttak som ikke krever driftskonsesjon opphører utvinningsretten dersom det ikke er satt i gang drift innen ti år etter at utvinningsretten ble tildelt.
Drifts-konsesjon	• Det kreves driftskonsesjon fra Direktoratet for mineralforvaltning ved samlet uttak på mer enn 10.000 m3 masse og ved ethvert uttak av naturstein. Konsesjon skal være gitt før drift kan igangsettes. For prøveuttak av grunneiers og statens mineraler gjelder egne krav om tillatelse.

Voksende krav til dokumentasjon

5. Nasjonale og regionale ressursmiljøer

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (Direktoratet) forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven) og Bergverksordningen for Svalbard.

Oppgaver knyttet til mineralloven:
Tildeling av undersøkelses- og utvinningsrett for statens mineraler. Behandle søknader om prøveuttak både for grunneiers og statens mineraler. Behandle søknader om ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for å undersøke forekomster av grunneiers og statens mineraler.
Behandle søknader om driftskonsesjon og godkjenne driftsplaner.
Føre tilsyn med at undersøkelser og uttak av mineralske ressurser gjennomføres forsvarlig og i tråd med godkjente planer, samt påse at sikrings- og oppryddingsplikten blir oppfylt.

Oppgaver knyttet til Bergverksordningen:
Tildeling av søkeseddel, registrering av anmeldelse av funnpunkt, tildeling av utmål og kontroll med disse. Tilsyn med og kontroll av drift og gruveåpninger.

Direktoratet er hørings-, saksbehandlings- og tilsynsorgan for saker vedrørende mineralske ressurser. Direktoratet har som sentral faginstans innsigelsesrett til forslag til kommuneplanens arealdel og reguleringsplan som berører uttak av mineralske ressurser. Planprogram for slike saker skal forelegges Direktoratet før endelig fastsetting i kommunen. Direktoratet utfører planlegging og tiltak når det gjelder sikring og forurensing eller andre miljøspørsmål innenfor områder der staten har eier- eller forvaltningsansvar i bergverkssektoren.

NGU Norges geologiske undersøkelse

NGU er landets sentrale institusjon for kunnskap om berggrunn, mineralressurser, løsmasser og grunnvann.

NGU er en etat under Nærings- og handelsdepartementet (NHD).
I vedtektene for NGU heter det blant annet:
NGU skal aktivt bidra til at geofaglig kunnskap utnyttes til en effektiv og bærekraftig forvaltning av landets naturressurser og miljø. NGUs kompetanse kan også utnyttes i bistandsprosjekter. Som forskningsbasert forvaltningsorgan er NGU også de andre departementenes faginstans i geofaglige spørsmål.
NGU har som hovedoppgaver å samle, bearbeide og formidle kunnskap om de fysiske, kjemiske og mineralogiske egenskapene til landets berggrunn, løsmasser og grunnvann. I sitt arbeid skal NGU legge hovedvekt på brukernes behov for:

- Oppbygging, drift og vedlikehold av nasjonale databaser og kartverk om geologiske egenskaper og prosesser.
- Geologisk kartlegging av Norges land- og sjøområder.
- Anvendt forskning og metodeutvikling.
- Rådgivning og informasjon.

NGU hadde i 2011 en omsetning på 254 millioner kroner, hvorav 170 millioner kroner var bevilgninger over statsbudsjettet via NHD. Resten finansieres eksternt gjennom samfinansieringsprosjekter og oppdrag. Siden NGU er en offentlig etat, følger vi statens etiske retningslinjer i vårt arbeid.
NGU har ca 220 ansatte, ca. 70 prosent er vitenskapelig ansatte.

Ressursmiljøer i Nordland utenfor bedriftene

Aktør	Kommentarer
Nordland fylkeskommune	• Fylkesrådet i Nordland ønsker økt fokus på mineralnæringene, og i tillegg at Nordland skal være i front ved utvikling av ny kompetanse og teknologi i denne næringen • Det er påvist unike mineralforekomster i Nordland, og fylkeskommunen vil nå sette fokus på ytterligere kartlegging. • Har god dialog med de nasjonale aktørene, posisjonerer Nordland overfor disse
Innovasjon Norge	• Anser mineralnæringen som en viktig distriktsnæring • Har vært med på å få fram Mineralklynge Nord og å gjøre denne til et Arenaprosjekt • Har spesielle utfordringer knyttet til størrelsen på investeringene i bergverksindustrien i forhold til egne økonomiske rammer • Vil den nye mineralmeldingen gi nye føringer for Innovasjon Norge?
Mineralklynge Nord (Arenaprosjekt)	• Langsiktig klyngesamarbeid med utgangspunkt i mineralsektoren i Nord-Norge • Deltakerne representerer relevante næringsaktører i hele verdikjeden innenfor mineralutvinning og – prosessering, samt FoU, utdanning og offentlig sektor
Geo-Nor konferansen Mo i Rana	• Ambisjonen er at konferansen skal bli en årlig begivenhet og et samlingssted hvor industri, offentlig forvaltning, virkemiddelapparat og forskningsinstitusjoner løpende kan følge og belyse forhold som er av betydning for å få til industriell vekst og verdiskaping

Nordland har en betydelig bergverksindustri med flere viktige ressursbedrifter. Det finnes også flere ressursbedrifter andre steder på Nordkalotten, blant annet i Nord-Sverige.

Ressurser i Fauske

KOBBER OG SINK

- Sulitjelma
- Drift 1887-1991 (kobber, sink, svovel)
- På det meste 1.750 ansatte (1913)
- Viktig grunn til at Fauske ble egen kommune
- Har forurensingsproblemer etter tidligere gruvedrift
- 2 aktører arbeider med kartlegging av forekomster og tilrettelegging for eventuell ny drift
- Eventuell ny drift er ikke relevant før på 2020-tallet
- Vil kreve investeringer på flere 100 mill. NOK

DOLOMITT

- Finnes i store deler av kommunen, følger samme drag som marmorforekomstene
- I dag er det kun drift i nabokommunen Sørfold i regi av Hammerfall Dolomitt som inntil 2003 også drev på marmor og dolomitt i Løvgavlen i Fauske (er i dag reservebrudd)
- Store og gode forekomster også i Fauske, lokal transport og beliggenhet ved boligfelt er flaskehalser

MARMOR

- Fauske har den mest kjente marmorforekomsten i Norge
- Finnes i store deler av kommunen
- Drift siden 1895
- På 1930-tallet 150 ansatte
- Nøkkelbedriften Ankerske ble i 1999 delt i to – fabrikk og steinbrudd, begge med nye eiere
- I dag er det bare Koloritt AS på Leivset som tar ut marmor

SAND, GRUS OG PUKK

- Flere forekomster
- Er ingen «eksportartikkel» for Fauske i dag
- Viktig ressurs for infrastrukturen i Fauske

7. Aktører og interessenter

Aktør	Viktige interesser/kommentarer
Bedrifter som driver på mineralske ressurser	• Kunnskaper om forekomster • Disponering av arealer • Effektiv og god saksbehandling ved ulike former for søknader • Kompetent arbeidskraft • Infrastruktur • Samspill med virkemiddelapparatet • Forutsigbare rammebetingelser
Nasjonale myndigheter	• Økt verdiskaping, bærekraftig utvikling • Ansvar for å løse «gammel» forurensning
Sametinget	• Sikre reindriftsnæringens interesser
Nordland fylkeskommune	• Videreutvikle Nordland som ledende mineralressursfylke • Bærekraftig utvikling
Innovasjon Norge	• Få fram sunne og utviklingsorienterte bedrifter
Reindriftsnæringen	• Disponering av arealer
Miljøvernorganisasjoner	• Forurensing og inngrep i naturen
Hytteeiere Hytteutbyggere	• Disponering av arealer • Uberørte turområder
Grunneiere	• Egen råderett over arealer
Annet næringsliv	• Muligheter for salg av varer og tjenester
Nærings- og arbeids-takerorganisasjoner	• Økt verdiskaping • Nye arbeidsplasser
Skoleverk	• Fauske VGS har studietilbud rettet mot bergverk, ønsker å utvide dette

Aktør – forekomstene i Sulitjelma (1)

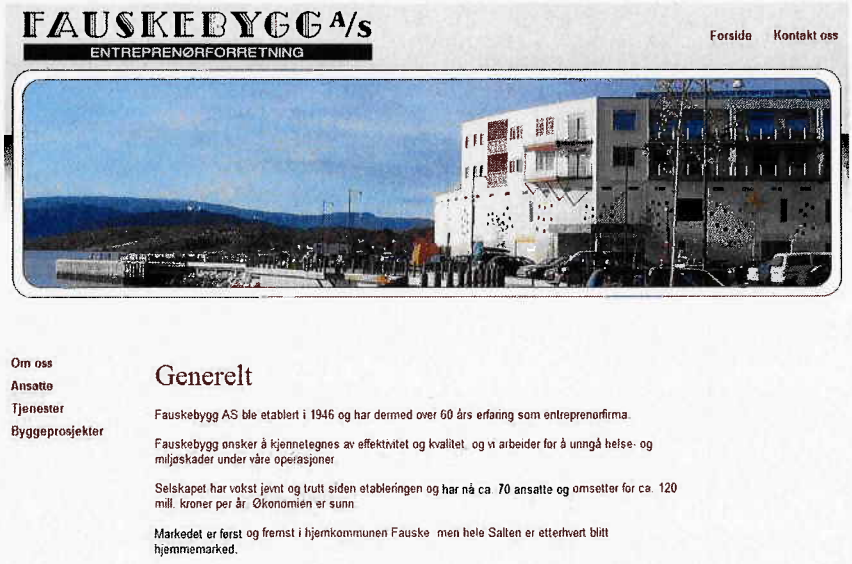

- Har etablert Nye Sulitjelma Gruver AS
- Har sikret seg rettighetene som Sulitjelma Mineral AS hadde til malmreservene
- Utviklingsprosjekt fra 2012 med tilskudd fra Innovasjon Norge

Aktør – forekomstene i Sulitjelma (2)

SULITJELMA PROJECT

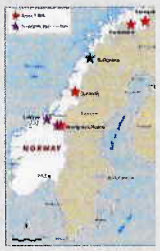

Opportunity in largest Cyprus-type copper deposit in the world

Ownership	Joint Venture Agreement, Drake 30%
Location	Central Norway
Coverage	178km² (18 claims) at Sulitjelma
Status	VTEM airborne electromagnetic survey proposed to commence late 2012

OVERVIEW

December 2011: Drake expanded its Norway landholding in the major copper mining district of Sulitjelma. The area has had significant historical copper production of 25 million tonnes of ore containing 1.8% copper, 0.86% zinc, 10 g/t silver and 0.25 g/t gold.

Massive sulphide mineralisation occurs at several locations within these permits and modern geophysics will identify areas where it may attain economic thicknesses.

2012: A VTEM airborne electromagnetic survey is proposed to commence in late 2012.

JOINT VENTURE AGREEMENT

Panoramic is sole funding exploration to earn 70% in each of the joint ventures. Drake has the option to either fund its 30% interest or dilute. Under the alliance terms, Panoramic will have first right of refusal on any projects proposed by Drake. If Panoramic accepts the proposals, each proposal will form a joint venture project and Panoramic has the right to sole-fund exploration to earn a 70% interest in the projects. Drake can participate in the projects at 30% or 10% or revert to a 2% Net Smelter Return royalty. The alliance is for an initial period of three years, but may be extended or terminated by mutual agreement.

8. Resultater og konklusjoner fra forstudien

- Har samlet inn og systematisert informasjon som videre arbeider kan bygge videre på
- Har etablert dialog med Nordland fylkeskommune og annet eksternt nettverk som kan bidra i videre arbeider
- Har pekt på noen viktige utfordringer for Fauske kommune – og noen muligheter
- Har skissert hovedaktiviteter i neste prosjektfase

Noen muligheter for Fauske

- Ny kobberproduksjon i Sulitjelma – som har en av de største forekomstene i Skandinavia
- Draget over Fauskeeidet – dolomitt, marmor
- Legge til rette for bedre kartlegging av forekomstene og bruk av ny teknologi i denne forbindelse
- Konkretisere mineralnæringens behov knyttet til fremtidig arealplanlegging
- Bidra til koblinger for å øke ringvirkningene (underleverandører, skoleverk etc.)
- Posisjonere Fauske på «Nordlandskartet», utvikle samarbeid med Nordland fylkeskommune
- Styrke egne kunnskapene om mineralnæringen og muligheter og utfordringer knyttet til denne – både hos politikere og administrasjon

Noen utfordringer for Fauske kommune

- Få et planverk som tilrettelegger for næringsutvikling innenfor en helhetlig bærekraftig ramme og ivaretaking av ulike interesser
- Opplegg for god og effektiv saksbehandling av søknader
- Få avklaringer mht gammel forurensningsproblematikk som skal løses av staten, slik at dette ikke hindrer eventuell ny drift i Sulitjelma
- Døråpner og diskusjonspartner for bedrifter
- Utvikling av infrastruktur, investere i infrastruktur som er en del av langsiktige prosesser

9. Videre arbeider - hovedaktiviteter

- Tilrettelegging – prosjektplan, finansiering, prosjektorganisasjon
- Bearbeiding av rapport fra forstudie, konkretisering med fokus på:
  - Interessentanalyse
  - Forurensningsmessige forhold og utfordringer
  - Muligheter for Fauske
  - Viktige utfordringer for Fauske kommune
  - Samarbeidsmuligheter med Nordland fylkeskommune
- Ekstern informasjonsinnhenting/innspill
  - Gjennomføring av studiebesøk til NGU, Direktoratet for mineralforvaltning og andre mineralkommuner med spesiell relevans for Fauske for å få innspill og erfaringer
  - Deltakelse på Geo-Nor konferansen i Mo i Rana 31.01.-01.02. 2013
  - Gjennomføring av arbeidsseminar i Fauske med utgangspunkt i bearbeiding av forstudien samt innspill fra eksterne ressurspersoner

Videre arbeider - hovedaktiviteter

- Utviklingstiltak
  - Forurensing i Sulitjelma
  - Ressurskartlegging
  - Tilrettelegging for næringsaktører
  - Tilrettelegging for underleverandører og andre kompetansemiljøer
  - Arealplanlegging
  - Utviklingstiltak i Fauske kommunes organisasjon
- Strategi
  - Strategidokument for Fauske kommune
- Forankring og involvering